

POSŁOWIE WIELKIEGO KSIĘSTWA LITEWSKIEGO NA ZJAZD WARSZAWSKI I SEJM PACYFIKACYJNY 1673 ROKU

Leszek A. Wierzbicki

Zakład Historii XVI–XVII wieku
Instytut Historii
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
tel. (081) 537 59 85

Streszczenie. Artykuł przedstawia posłów Wielkiego Księstwa Litewskiego uczestniczących w zjeździe warszawskim i sejmie pacyfikacyjnym 1673 r. W drugiej połowie XVII w. na sejmy wybierano zazwyczaj 50 posłów litewskich, jednak na omawianych obradach było ich około 100. Ostatecznie udało się ustalić nazwiska aż 90 parlamentarzystów litewskich. W większości podano sejmik, jaki reprezentowali ci posłowie. Natomiast w pozostałych przypadkach starano się podać prawdopodobne miejsce, czyli powiat lub województwo, w którym osoby te zostały wybrane na zjazd warszawski i sejm pacyfikacyjny.

Słowa kluczowe: Litwa, posłowie, sejmik, zjazd, sejm

Reprezentacja sejmowa Rzeczypospolitej Obojga Narodów w ostatnim czasie wzbudza duże zainteresowanie wśród historyków, o czym świadczą coraz częstsze artykuły przybliżające parlamentarzystów tamtej epoki. Należy jednak zauważyć, że te zestawienia posłów na kolejne sejmy dotyczą przeważnie tylko Korony. Podobnie rzecz się ma w monografiach sejmowych, gdzie spisy posłów litewskich posiadają zazwyczaj duże luki. Jest to spowodowane szczupłością źródeł odnoszących się do terenów Wielkiego Księstwa Litewskiego, jakie znajdują się w zbiorach polskich.

W czasach panowania króla Michała na 24 sejmikach litewskich obierano 48 posłów, do tego Litwini wybierali 2 swoich przedstawicieli w Inflantach. W sumie więc Wielkie Księstwo Litewskie wysyłało na wspólne sejmy z Koroną 50 swoich przedstawicieli¹.

Zupełnie inaczej wyglądała sytuacja w roku 1673, kiedy to posłowie litewscy przybyli na rozpoczynający się 4 stycznia generalny zjazd warszawski, ponieważ była to kontynuacja konfederacji gołąbskiej. Wielkie Księstwo Litew-

¹ W. Czapliński, *Sejm w latach 1587–1696*, [w:] *Historia sejmu polskiego*, t. I, pod red. J. Michalskiego, Warszawa 1984, s. 217–219; A. Rachuba, *Wielkie Księstwo Litewskie w systemie parlamentarnym Rzeczypospolitej w latach 1569–1763*, Warszawa 2002, s. 169.

skie przysłało na nią znacznie więcej swoich przedstawicieli niż na sejmy. Wynikało to zapewne z tego, że Litwinów zabrakło pod Gołębim i Lublinem, kiedy to Polacy w imieniu całej Rzeczypospolitej zawiązali generalną konfederację. W efekcie tego na odbywających się 13 grudnia 1672 r. sejmikach litewskich, zdecydowano się wysłać do Warszawy nadkomplety posłów².

Brak dokładnych danych uniemożliwia pełne określenie reprezentacji litewskiej na zjeździe warszawskim (4 stycznia – 11 marca), który po przekształceniu się w sejm pacyfikacyjny trwał od 12 marca do 13 kwietnia 1673 r. Jednakże nie ulega wątpliwości, że w czasie tych obrad obecnych było ponad stu posłów litewskich. Wiadomo, że w Wilnie obrano aż 14 przedstawicieli zamiast 2 i sejmik ten zakończono dopiero 15 grudnia 1672 r. Kilkakrotnie zwiększono też liczbę posłów na innych sejmikach litewskich. W Grodnie wybrano 12, w Brześciu Litewskim 8, a w Nowogródku 7 delegatów³. Nadkomplety obrano też w Słonimiu, Pińsku, w Rosieniach na Żmudzi oraz prawdopodobnie w Wołkowysku, Oszmianie i Orszy. Przypuszczalnie tylko sejmiki położone na wschodniej ścianie Wielkiego Księstwa Litewskiego, ze względu na odległość, przysłały zgodnie z przysługującym im wtedy limitem po 2 posłów. Były to zapewne sejmy: połocki, witebski, mściśławski, rzeczycki, mozyrski i miński. Pamiętać jednak należy, że także na wielu sejmikach koronnych obrano nadkomplety posłów, przy czym ich liczbę zwiększono zazwyczaj tylko dwukrotnie bądź trzykrotnie⁴.

Pełniejsze ustalenie liczby posłów litewskich na zjeździe warszawskim i sejmie pacyfikacyjnym jest utrudnione przez niewielką liczbę odpowiednich ku temu źródeł. Znamy niestety tylko instrukcje sejmiku wileńskiego i brzesko-litewskiego. Bardzo skąpe informacje podają pamiętniki z terenów Litwy. Jan Antoni Chrapowicki w swoim diariuszu wymienił tylko 2 posłów witebskich⁵. Stefan Franciszek Medeksza w swoim diariuszu wspominał jedynie o swoim

² Potwierdza to A. Rachuba, pisząc, że „stosownie do rozpowszechnionego zwyczaju na tego typu zjazdy wybierano dużo liczniejsze komplety delegatów niż na sejmy”. Tamże, s. 279.

³ Instrukcja województwa (powiatu) wileńskiego z 15 XII 1672. Biblioteka Narodowa w Warszawie, Biblioteka Ordynacji Zamojskiej 1188, s. 347–352 [dalej BN BOZ 1188]. Na podstawie tej instrukcji posłów wileńskich wymienił A. Codello, *Hegemonia Paców na Litwie i ich wpływ w Rzeczypospolitej 1669–1674*, „Studia Historyczne”, 13, 1970, z. 1, s. 47; *Dyaryusz wojewody witepskiego Jana Antoniego dwóch imion Chrapowickiego*, wyd. J. Rusiecki z Trojanki, Warszawa 1845, s. 329; Instrukcja województwa (powiatu) brzesko-litewskiego *Akty wydawajemyje Wilenskoju Archeograficzieskoju Kommissieju*, t. IV, Wilna 1870, s. 151–154 [dalej AWAK, t. IV]; Biblioteka Czartoryskich w Krakowie 1666, s. 368 [dalej Czart. 1666]; A. Rachuba, *Wielkie Księstwo Litewskie...*, s. 279.

⁴ Województwo sandomierskie obrało 14 posłów zamiast 6. Województwa brzesko-kujawskie i inowrocławskie obrały po 4 przedstawicieli zamiast po 2. Podobnie postąpiła ziemia dobrzyńska. Ziemia bielska wybrała 6 zamiast 2, a ziemia warszawska obrała 9 swoich przedstawicieli, choć powinna obrać tylko 2.

⁵ Niewydana część diariusza J. A. Chrapowickiego obejmująca okres od 1 stycznia do 20 kwietnia 1673 r., znajduje się w Bibliotece Czartoryskich w zbiorze z Muzeum Narodowego w Krakowie 169, t. 3, s. 139–180 [dalej MNK 169, t. 3].

udziale, ale nie wymienił nikogo ze swoich kolegów⁶. Teodor Hieronim Obuchowicz w swoim pamiętniku pominął zupełnie te obrady, chociaż w nich uczestniczył⁷. Również aktywny w tym okresie Jan Władysław Poczubut Odlanicki ani słowem nie wspomniał o tych wydarzeniach⁸. Z kolei Grzegorz (Hrehory) Szyrma w swoich zapiskach zanotował, że w Pińsku „jako na elekcyi właśnie siła obranych było z powiatu” posłów, ale wymienił tylko jednego⁹. Sytuację uratował uczestniczący w tych obradach Bogusław Kazimierz Maskiewicz. Zamieścił on najpierw spis 7 posłów obranych w Nowogródku, a potem na kartach swego pamiętnika wymienił wielu swoich kolegów z Litwy, określając kilkakrotnie jaki reprezentowali sejmik¹⁰.

Pomocnicze okazały się też biogramy posłów litewskich znajdujące się w „Polskim Słowniku Biograficznym” opracowane przeważnie przez T. Wasilewskiego i A. Rachubę. Wielu z uczestników zjazdu warszawskiego i sejmku pacyfikacyjnego 1673 r. zostało odnotowanych w diariuszach z tychże obrad oraz w uchwalonych wówczas konstytucjach sejmowych¹¹. Wreszcie w Metryce Koronnej znalazł się bardzo cenny, choć niepełny, spis posłów litewskich sporządzony 8 kwietnia 1673 r.¹² Jednakże wymienieni tam parlamentarzyści zostali spisani według województw, bez podania sejmików, w imieniu których występowali. Nastręcza to więc wiele trudności w określeniu właściwego powiatu, jaki reprezentowali ci posłowie, gdyż w większości województw litewskich na ich terenie odbywało się od 2 do 5 sejmików. Ponadto spisujący uczestników tychże obrad regent kancelarii koronnej Stanisław Bużeński często poprzekręcał Litwinom nazwiska, pozmieniał im imiona oraz podał niekiedy błędnie ich urzędy. Dodać jednak należy, że podobne pomyłki znajdują się także w konstytucjach tego sejmku. Nic nowego nie wnosi również korespondencja senatorów i posłów litewskich będących wówczas w Warszawie¹³. Nazwisk posłów trockich

⁶ Diariusz Stefana Franciszka z Proszcza Medekszy, Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie 1053, s. 11 [dalej PAUPAN 1053].

⁷ Diariusz Teodora Hieronima Obuchowicza [w:] *Pamiętniki historyczne do wyjaśnienia spraw publicznych w Polsce XVII wieku*, wyd. M. Baliński, Wilno 1859, s. 56–57.

⁸ Jan Władysław Poczubut Odlanicki, *Pamiętnik [1640–1684]*, oprac. A. Rachuba, Warszawa 1987, s. 268–270.

⁹ Diariusz Grzegorza (Hrehorego) Szyrmy, Biblioteka im. Zielińskich Płockiego Towarzystwa Naukowego w Płocku R 113, k. 4v [dalej PTN R 113].

¹⁰ Diariusz B. K. Maskiewicza opisujący te obrady znajduje się w Czart. 1666, s. 366–440. Pełniejsza wersja tego pamiętnika jest w Czart. 170, s. 313–442 i w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie akc. 23/57, k. 104–164v [dalej Jagiel. akc 23/57].

¹¹ Są to diariusze: *Diariusz seymu warszawskiego w roku 1673, t.z. „Pacificationis”*, wyd. F. Klużycki, Kraków 1881 [dalej *Diariusz seymu...*], Biblioteka Ossolińskich we Wrocławiu 247, k. 262–329v [dalej Ossol. 247], B. Czart. 171, s. 1–92 i 143–237, Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego 2012, k. 146–149v [dalej BUW 2012]; *Volumina Legum*, t. V, wyd. J. Ohryzko, Petersburg 1860, s. 57–95 [dalej VL, V].

¹² Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, Metryka Koronna 209, k. 691–695 [dalej MK 209].

¹³ AGAD, Archiwum Radziwiłłów, dział V, rkpsy: 1932, 2704, 11208 cz. III, 11209 cz. III, 12080 cz. II, 12843, 16779 [dalej AGAD, AR, dz. V.].

zabrakło także w monografii tego sejmiku napisanej ostatnio przez A. B. Zakrzewskiego¹⁴.

Wspomniane wyżej czynniki sprawiły, że w wielu przypadkach nie udało ostatecznie ustalić pełnych danych osobowych posłów litewskich oraz podać, jaki reprezentowali oni sejmik. Tam, gdzie nie udało się tego określić, starano się podać prawdopodobny powiat, jaki mogli oni reprezentować. Pomocne okazały się tu zestawienia posłów litewskich na sejm koronacyjny 1669 r. i na sejm zwyczajny w roku 1670, opracowane przez K. Przybosia¹⁵. Ponadto wykorzystano połowiczne spisy reprezentacji sejmowej Wielkiego Księstwa Litewskiego na oba sejmy z 1672 r.¹⁶ Uwzględniono też niemal pełne zestawienie posłów litewskich na sejm konwokacyjny 1674 r. oraz spisy elektorów Michała Korybuta i Jana III Sobieskiego¹⁷.

Ostatecznie udało się ustalić 90 posłów litewskich, którzy uczestniczyli w zjeździe warszawskim i sejmie pacyfikacyjnym 1673 r. W 50 przypadkach ustalono sejmik, w imieniu którego występowali ci parlamentarzyści. Ponadto w kolejnych 28 przypadkach podano województwo, jakie ci posłowie reprezentowali, wskazując najbardziej prawdopodobny powiat, z jakiego mogli zostać wybrani. Na samym zaś końcu zamieszczono także nazwiska 3 osób, które w czasie tychże obrad pełniły prawdopodobnie funkcje poselskie.

1. **Antoniewicz (Antonowicz) Stanisław Jan**, [sędzia] grodzki trocki, poseł jednego z sejmików województwa trockiego, przypuszczalnie powiatu trockiego. W Metryce Koronnej występuje on jako pisarz grodzki, co jest zapewne pomyłką, gdyż w roku 1670 był już sędzią grodzkim trockim¹⁸.
2. **Białozor (Białozor) [Krzysztof Kazimierz]**, marszałek [upicki], przypuszczalnie powiat upicki, jak na sejmach 1667, 1674 (elekcja) i 1677.

¹⁴ A. B. Zakrzewski, *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVI–XVIII w.. Ustrój i funkcjonowanie: sejmik trocki*, Warszawa 2000, s. 215–235 (zestawienie m.in. posłów trockich z lat 1569–1790).

¹⁵ K. Przyboś, *Posłowie na sejm koronacyjny króla Michała w 1669 roku*, „Studia Historyczne”, R. XLI (1998), z. 3, s. 417–231 [dalej *Posłowie... 1669 roku*]; Tenże, *Posłowie na sejm zwyczajny w Warszawie 9 IX–1 XI 1670 roku*, „Studia Historyczne”, 44 (2001), z. 4, s. 649–667 [dalej *Posłowie... 1670 roku*].

¹⁶ Archiwum Państwowe w Krakowie, Archiwum Młynowskie Chodkiewiczów 124, s. 19–21 [dalej APK AMCh. 124]; *Konfederacja litewska na nadzwyczajnym sejmie w 1672 roku*, wyd. A. Filipczak-Kocur, [w:] „Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego”, t. V (2000), s. 131–137 [dalej *Konfederacja litewska...*].

¹⁷ VL, t. V, s. 129–232 oraz s. 148–163 (suffragia); *Elektorowie królów Władysława IV, Michała Korybuta, Stanisława Leszczyńskiego i spis stronników Augusta III*, zestawili J. Dunin-Borkowski i M. Dunin-Wąsowicz, „Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie”, t. I (1908–1909), Lwów 1910 [dalej *Elektorowie królów...*]; Wykorzystano również zestawienia posłów litewskich na sejmy z czasów Jana Kazimierza opracowane przez S. Ochmann-Staniszeuską i Z. Staniszeuskiego, *Sejm Rzeczypospolitej za panowania Jana Kazimierza Wazy. Prawo–doktryna–praktyka*, t. II, Wrocław 2000, s. 383–399; Ponadto nazwiska części posłów litewskich z sejmów 1676 i 1677 roku zestawione przez K. Matwijowskiego, *Pierwsze sejmy z czasów Jana III Sobieskiego*, Wrocław 1976, s. 247–252.

¹⁸ MK 209, k. 694.

W konstytucjach sejmowych Białłozor występuje jako marszałek witebski, co jest pomyłką, gdyż był to marszałek upicki¹⁹.

3. **Brzuchański Hieronim Władysław**, podsedek nowogródzki, możliwe, że powiat słonimski lub wołkowyski, gdyż na elekcji 1674 r. podpisał się z województwem nowogródzkim²⁰.
4. **Brzostowski Cyprian Paweł**, referendarz litewski, powiat słonimski²¹.
5. **Chalecki Gedeon Aleksander** na Chalczu, starosta nowosielski, powiat nowogródzki²².
6. **Charliński Jan Michał** z Charleza, stolnik smoleński, powiat nowogródzki²³.
7. **Chojecki Kazimierz**, stolnik i sędzia grodzki wileński, powiat wileński²⁴.
8. **Chrapowicki Jan Franciszek**, wojewodzie witebski, poseł jednego z sejmików województwa witebskiego, prawdopodobnie powiatu witebskiego (był posłem witebskim na sejmie elekcyjnym 1674 r.)²⁵.
9. **Ciechanowicz Hieronim** na Pozorowie, pisarz ziemski smoleński, poseł jednego z sejmików województwa smoleńskiego, prawdopodobnie powiatu smoleńskiego, jak na sejmach 1670 (II) i 1674 (elekcja)²⁶.
10. **Ciechanowicz Stanisław**, chorąży piński, przypuszczalnie powiat piński, jak na sejmach 1665, 1668 (konwokacja), 1672 (II)²⁷.
11. **Czarniawski Stefan Wojciech**, starosta marienhauski, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu brasławskiego, jak na sejmie 1672 (II)²⁸.
12. **Czyż Mintowt Kazimierz**, podkomorzy wileński, powiat wileński²⁹.
13. **Czyż Krzysztof** z Woronnej, podczaszy mściśławski, przypuszczalnie województwo mściśławskie³⁰.

¹⁹ VL, V, s. 65, 151; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 383; K. Matwijowski, dz. cyt., s. 251; R. Mienicki, *Białłozor Krzysztof*, PSB, t. II (1936), s. 10.

²⁰ Ossol. 247, k. 316; VL, V, s. 156: Jego nazwisko występuje też w laudum województwa nowogródzkiego z 29 XII 1673 roku, AGAD, AR, dz. II, 1611, k. 1.

²¹ VL, V, s. 64, 82; Czart. 1666, s. 418; K. Piwarski, *Brzostowski Cyprian Paweł*, PSB, t. III (1937), s. 48.

²² Czart. 1666, s. 368.

²³ VL, V, s. 67; MK 209, k. 694v; Czart. 1666, s. 368; AGAD, AR, Dz. V, 1932, s. 35–37.

²⁴ BN BOZ 1188, s. 347, 352.

²⁵ VL, V, s. 82, 155, 157; MK 209, k. 694v; MNK 169, t. 3, s. 139; J. F. Chrapowicki był też posłem witebskim wysłanym do króla we wrześniu 1672 roku. *Dyaryusz wojewody...*, s. 309.

²⁶ MK 209, k. 694v; VL, V, s. 155; A. Przyboś, *Posłowie... 1670 roku*, s. 665.

²⁷ VL, V, s. 82; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 384; *Volumina Legum*, t. IV, wyd. J. Ohryzko, Petersburg 1859, s. 500 [dalej VL, IV]; *Konfederacja litewska...*, s. 137.

²⁸ MK 209, k. 694; *Konfederacja litewska...*, s. 135.

²⁹ BN BOZ 1188, s. 347.

³⁰ VL, V, s. 65; AGAD, AR, dz. V, 2704, s. 7–9.

14. **Danilewicz Roman Jan**, chorąży oszmiański, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu oszmiańskiego, jak na elekcji 1674³¹.
15. **Dąbrowski Kazimierz Stanisław**, cześnik i pisarz grodzki wileński, powiat wileński³².
16. **Dolski Jan Karol** na Dolsku, krajczy litewski i marszałek piński, powiat piński³³.
17. **Frąckiewicz Radziwiński Stefan**, chorąży nowogródzki i starosta słonimski, powiat nowogródzki³⁴.
18. **Giedroyć Gabriel**, powiat wileński³⁵.
19. **Gintoft (Gintowt) [Samuel]**, miecznik [starodubowski], powiat wileński. W kopii instrukcji województwa (powiatu) wileńskiego nastąpił zapewne błąd i zamiast miecznika starodubowskiego podano czernihowskiego. Chodzi tu raczej o Samuela Gintofta, który jako miecznik starodubowski brał udział z tymże województwem w elekcji 1669 r., a następnie już jako wojski starodubowski został posłem wileńskim na elekcję 1674 r.³⁶
20. **Głuszyński Dunin Malcher Kazimierz**, wojski smoleński, poseł jednego z sejmików województwa smoleńskiego, prawdopodobnie powiatu smoleńskiego, jak na sejmach 1670 (II), 1672 (I) i 1672 (II)³⁷.
21. **Górski (Gurski) Hieronim Jan**, chorąży orszański, poseł jednego z sejmików województwa witebskiego, przypuszczalnie powiatu orszańskiego³⁸.
22. **Górski (Gurski) Rafał**, księstwo żmudzkie³⁹.
23. **Horski Drucki Teodor Karol**, wojewodzie mścisławski, poseł jednego z sejmików województwa mińskiego, prawdopodobnie powiatu mińskiego, jak na elekcji 1669 i 1674 roku⁴⁰.
24. **Jeleński Jan**, podsędek mozyrski, poseł jednego z sejmików województwa mińskiego, prawdopodobnie powiatu mozyrskiego, jak na sejmach 1667, 1668 (II), 1669 (elekcja) i 1674 (elekcja)⁴¹.

³¹ MK 209, k. 694; VL, V, s. 149.

³² BN BOZ 1188, s. 347.

³³ VL, V, s. 65; MK 209, k. 694v; K. Piwarski, *Dolski Jan Karol*, PSB, t. V (1939–1946), s. 289.

³⁴ VL, V, s. 64; Czart. 1666, s. 368; Czart. 171, s. 178; MK 209, k. 694v; A. Przyboś, *Frąckiewicz Radziwiński Stefan*, PSB, t. VII (1948–1958), s. 100.

³⁵ BN BOZ 1188, s. 347.

³⁶ Tamże; *Elektorowie królów...*, s. 55; Archiwum Państwowe w Gdańsku 300, 29, 260, s. 185 [dalej APG 300, 29, 260].

³⁷ VL, V, s. 65; MK 209, k. 694v; AGAD AR, dz. V, 14704, s. 11; A. Przyboś, *Głuszyński Melchior Kazimierz ze Skrzynna*, PSB, t. VIII (1959–1960), s. 136; K. Przyboś, *Posłowie... 1670 roku*, s. 665; APK AMCh. 124, s. 19; *Konfederacja litewska...*, s. 136.

³⁸ MK 209, k. 694v.

³⁹ VL, V, s. 82; Ossol. 247, k. 280v, 312v; BUW 1958, k. 128v.

⁴⁰ MK 209, k. 695; *Elektorowie królów...*, s. 72; VL, V, s. 163.

⁴¹ VL, V, s. 82, 163; MK 209, k. 695 (nazwisko przekręcone na Teleński); Czart. 170, s. 316; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 386; *Elektorowie królów...*, s. 81.

25. **Kierdej Jan Kazimierz**, marszałek grodzieński, poseł jednego z sejmików województwa trockiego, prawdopodobnie powiatu grodzieńskiego, jak na sejmach 1666 (II), 1667, 1669 (elekcja), 1670 (I), 1670 (II), 1672 (II), 1674 (konwokacja), 1674 (elekcja)⁴².
26. **Kierdej Florian Stanisław**, starosta filipowski, przypuszczalnie powiat grodzieński. Był synem Jana Kazimierza Kierdeja i został posłem grodzieńskim na sejm elekcyjny 1674 r. Z powiatem grodzieńskim podpisał również sufragia Jana III⁴³.
27. **Kolenda Michał Konstanty**, podsędek wileński, powiat wileński⁴⁴.
28. **Komar Władysław** [podczaszy wileński], powiat wileński. Wprawdzie na początku instrukcji jest on wymieniony tylko z imienia i nazwiska, ale w podpisach pod uchwałami Komar występuje jako podczaszy wileński i zapewne chodzi tu o niego⁴⁵.
29. **Korowicki Benedykt**, powiat brzesko-litewski⁴⁶.
30. **Korsak Jan Władysław**, chorąży połocki, województwo połockie⁴⁷.
31. **Korwicki Dunin Kazimierz**, miecznik smoleński, powiat brzesko-litewski⁴⁸.
32. **Kossakowski Andrzej**, stolnik miński, powiat wileński⁴⁹.
33. **Kryszpin-Kirszensztein Michał Antoni**, pisarz polny litewski, przypuszczalnie księstwo żmudzkie, jak na sejmie 1666 (II). Elekcję Jana III podpisał on podwójnie, z księstwem żmudzkim i powiatem wołkowyskim⁵⁰.
34. **Krzywiecki [Świętosław]**, powiat słonimski. W diariuszu sejmowym wymieniony jest tylko z nazwiska, ale chodzi tu zapewne o Świętosława Krzywieckiego, który posłował na sejm 1670 (II) i uczestniczył w elekcji 1669 i 1674 r.⁵¹
35. **Ladzki Jerzy**, starosta merecki, księstwo żmudzkie⁵².

⁴² VL, V, s. 65, 151; MK 209, k. 694; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 386; *Elektorowie królów...*, s. 90; A. Przyboś, *Posłowie... 1669 roku*, s. 422; Tenże, *Posłowie... 1670 roku*, s. 665; *Konfederacjalitewska ...*, s. 136.

⁴³ VL, V, s. 67, 151; APG 300,29,260, s. 159; T. Wasilewski, *Kierdej Jan Kazimierz*, PSB, t. XII (1966–1967), s. 426.

⁴⁴ BN BOZ 1188, s. 347, 352.

⁴⁵ Tamże.

⁴⁶ AWAK t. IV, s. 152.

⁴⁷ VL, V, s. 82; MK 209, k. 694v; Czart. 1666, s. 396.

⁴⁸ AWAK, t. IV, s. 152.

⁴⁹ BN BOZ 1188, s. 347, 352.

⁵⁰ *Diariusz seymu...*, s. 28; Czart. 1666, s. 413; VL, V, s. 152, 156; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 388.

⁵¹ Ossol. 247, k. 318v; A. Przyboś, *Posłowie... 1670 roku*, s. 666; *Elektorowie królów...*, s. 110; W sufragiach Jana III imię Krzywieckiego przekrecono na Stanisław, zamiast Świętosław. VL, V, s. 161.

⁵² MK 209, k. 694.

36. **Laudański (Lawdański) Stanisław Kazimierz**, podstoli wendeński, poseł jednego z sejmików województwa trockiego, zapewne powiatu upickiego, jak na sejmach 1672 (II) i 1674 (konwokacja)⁵³.
37. **Łyk Jan Stanisław**, cześnik orszański, poseł jednego z sejmików województwa witebskiego, przypuszczalnie powiatu orszańskiego⁵⁴.
38. **Łyszczyński Kazimierz**, postoli mielnicki, powiat brzesko-litewski⁵⁵.
39. **Maskiewicz Bogusław Kazimierz**, sekretarz królewski, powiat nowogródzki⁵⁶.
40. **Medeksza Stefan Franciszek** z Proszcza, pisarz grodzki kowieński, powiat kowieński⁵⁷.
41. **Młocki Jan Karol** z Młocka, starosta piński, powiat piński⁵⁸.
42. **Narbut (Narbutt) Jan Michał**, sędzia ziemski lidzki, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu lidzkiego, jak na sejmie 1668 (I) i elekcji 1674 r.⁵⁹
43. **Obuchowicz Teodor Hieronim**, wojewodzie smoleński, powiat nowogródzki⁶⁰.
44. **Ogiński Jan Jerzy**, marszałek brasławski, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu brasławskiego, jak na sejmach 1667, 1668 (II), 1672 (I) i elekcji 1674 r.⁶¹
45. **Ogiński [Mikołaj Franciszek lub Grzegorz Antoni]**, wojewodzie mścisławski, poseł jednego z sejmików województwa nowogródzkiego, prawdopodobnie powiatu wołkowyskiego. W Metryce Koronnej poseł ten występuje jako Jan Ogiński, co jest wyraźną pomyłką. Chodzi tu o jednego z dwóch synów Jana Ogińskiego będącego wówczas wojewodą mścisławskim, najstarszego Mikołaja Franciszka, bądź młodszego, ale bardziej

⁵³ Tamże. Laudański występuje tu pod imieniem Jan, zamiast Stanisław Kazimierz; *Konfederacja litewska...*, s. 136; VL, V, s. 130.

⁵⁴ MK 209, k. 694v.

⁵⁵ AWAK, t. IV, s. 152; A. Nowicki, *Łyszczyński Kazimierz*, PSB, t. XVIII (1973), s. 609.

⁵⁶ Czart. 1666, s. 368; VL, V, s. 65; MK 209, k. 694v; T. Wasilewski, *Maskiewicz Bogusław Kazimierz*, PSB, t. XX (1975), s. 119.

⁵⁷ VL, V, s. 65; PAUPAN 1053, s. 11; T. Wasilewski, *Medeksza Stefan Franciszek z Proszcza*, PSB, t. XX (1975), s. 369.

⁵⁸ PTN R 113, k. 4v; VL, V, s. 64, 95; MK 209, k. 694v; T. Wasilewski, *Młocki Jan Karol z Młocka*, PSB, t. XXI (1976), s. 405.

⁵⁹ Ossol. 247, k. 264v; MK 209, k. 694 (błędnie podane imię Narbuta, Adam zamiast Jan); S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 390; VL, V, s. 149.

⁶⁰ Czart. 1666, s. 368; Czart. 170, s. 402; T. Wasilewski, *Obuchowicz Teodor Hieronim*, PSB, t. XXIII (1978), s. 479.

⁶¹ MK 209, k. 694; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 391; APK AMCh. 124, s. 19; VL, V, s. 150.

wtedy aktywnego w życiu publicznym Grzegorza Antoniego. Obaj oni uczestniczyli w elekcji Jana III z powiatem wołkowyskim⁶².

46. **Olędzki (Olęcki) Teofil**, chorąży wołkowyski, poseł jednego z sejmików województwa nowogródzkiego, prawdopodobnie powiatu wołkowyskiego, jak na sejmach 1668 (II) i 1668 (konwokacja) oraz na elekcji 1674 r.⁶³
47. **Owiany Jan (Aleksander)**, podstoli wołkowyski, powiat wołkowyski⁶⁴.
48. **Pac Piotr Michał**, starosta wileński, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu brasławskiego, jak na sejmach 1668 (konwokacja), 1672 (I), 1672 (II) oraz na elekcji 1674 r.⁶⁵
49. **Pakosz [Trojan Józef]**, województwo połockie. Maskiewicz wymienił go tylko z nazwiska jako posła połockiego, ale chodzi tu zapewne o Trojana Pakosza, który z województwem połockim podpisał elekcję Jana III⁶⁶.
50. **Pękalski Tobiasz**, łowczy wileński, powiat wileński⁶⁷.
51. **Piasecki Hieronim**, marszałek słonimski, powiat słonimski⁶⁸.
52. **Plater Jan Andrzej Henryk**, starosta dyneburski, ziemia inflancka⁶⁹.
53. **Pocieja Adam**, powiat brzesko-litewski⁷⁰.
54. **Pogirski (Pogierski) Leon Jan**, marszałek rzeczycki, poseł jednego z sejmików województwa mińskiego, prawdopodobnie powiatu rzeczyckiego, jak na sejmach 1661, 1662, 1667, 1668 (I), 1669 (koronacja), 1672 (I) i 1674 (elekcja)⁷¹.
55. **Polski Marcjian Bogusław**, ciwun birżyniański, powiat wileński⁷².
56. **Przeździecki (Przedziecki) Mikołaj Władysław**, marszałek oszmiański, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu oszmiańskiego, jak na sejmach 1665, 1666 (II), 1668 (I), 1668 (II), 1669 (koronacja), 1670 (II), 1672 (I) i 1674 (elekcja)⁷³.

⁶² MK 209, k. 694v; VL, V, s. 156; A. Rachuba, *Ogiński Jan Jacek*, PSB, t. XXIII (1978), s. 613–614; T. Wasilewski, *Ogiński Mikołaj Franciszek*, PSB, t. XXIII (1978), s. 636; A. Sowa i T. Wasilewski, *Ogiński Grzegorz Antoni*, PSB, t. XXIII (1978), s. 603.

⁶³ MK 209, k. 694v; Czart. 170, s. 385; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 391; VL, IV, s. 499; VL, V, s. 156.

⁶⁴ Czart. 171, s. 39; Czart. 1666, s. 375; Ponadto VL, V, s. 131, 156 i *Konfederacja litewska...*, s. 136.

⁶⁵ MK 209, k. 694 (Pac występuje tu błędnie jako starosta melowski); APK AMCh. 124, s. 19; *Konfederacja litewska...*, s. 135; A. Rachuba, *Pac Piotr Michał*, PSB, t. XXIV (1979), s. 744.

⁶⁶ Czart. 1666, s. 396; VL, V, s. 155.

⁶⁷ BN BOZ 1188, s. 347; MK 209, k. 694.

⁶⁸ VL, V, s. 65, 82; Czart. 1666, s. 370, 418; MK 209, k. 694v; T. Wasilewski, *Piasecki Hieronim*, PSB, t. XXV (1980), s. 778.

⁶⁹ VL, V, s. 82; MK 209, k. 695; T. Wasilewski, *Plater Jan Andrzej Henryk*, PSB, t. XXVI (1981), s. 658.

⁷⁰ AWAK, t. IV, s. 152; MK 209, k. 694v.

⁷¹ VL, V, s. 65, 163; MK 209, k. 695; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 392; K. Przyboś, *Posłowie... 1669 roku*, s. 430; APK AMCh. 124, s. 19; A. Rachuba, *Pogirski Leon Jan*, PSB, t. XXVII (1983), s. 206.

⁷² BN BOZ 1188, s. 347, 352.

⁷³ VL, V, s. 65, 82, 95, 149; MK 209, k. 694; Czart. 170, s. 417; Czart. 171, s. 188; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 393; K. Przyboś, *Posłowie... 1669 roku*, s. 429; tenże,

57. **Przystanowski Jan**, podstoli mozyrski, księstwo żmudzkie⁷⁴.
58. **Przyszychocki Michał**, powiat brzesko-litewski⁷⁵.
59. **Puchalski Kazimierz Julian**, wojski grodzieński i pisarz dekretowy litewski, poseł jednego z sejmików województwa trockiego, prawdopodobnie powiatu grodzieńskiego, jak na sejmach 1670 (II) i 1674 (elekcja)⁷⁶.
60. **Radziwiłł Stanisław Kazimierz**, stolnik litewski, być może powiat mozyrski, jak na sejmie 1670 (II)⁷⁷.
61. **Rajecki Dunin Jan Teodor**, podstoli oszmiański, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu oszmiańskiego, jak na elekcji 1674 r.⁷⁸
62. **Rajecki Dunin Teofil**, marszałek lidzki, powiat wiłkomierski⁷⁹.
63. **Rayski Aleksander**, stolnik starodubowski, powiat brzesko-litewski⁸⁰.
64. **Rudomina Dusiacki Piotr**, starosta starodubowski, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, przypuszczalnie powiatu oszmiańskiego⁸¹.
65. **Sanguszko Hieronim** na Kowlu, powiat orszański⁸².
66. **Sapieha Benedykt Paweł**, podskarbi nadworny litewski, przypuszczalnie powiat słonimski, jak na sejmach 1664/65, 1666 (I), 1668 (II), 1670 (II), 1672 (I)⁸³.
67. **Sapieha Franciszek Stefan**, koniuszy litewski, przypuszczalnie powiat lidzki, jak na sejmach 1664/65, 1666 (I) i 1674 (elekcja)⁸⁴.
68. **Sapieha Stanisław**, starosta trabski, powiat brzesko-litewski⁸⁵.

Posłowie... 1670 roku, s. 664; APK AMCh. 124, s. 19; A. Rachuba, *Przeddziecki Mikołaj Władysław*, PSB, t. XXIX (1986), s. 61.

⁷⁴ Ossol. 247, k. 309; MK 209 (błędnie podane imię Jerzy, zamiast Jan), k. 694; Czart. 1666, s. 431; Czart. 170, s. 352.

⁷⁵ AWAK, t. IV, s. 152.

⁷⁶ VL, V, s. 82, 151; MK 209, k. 694; K. Przyboś, *Posłowie... 1670 roku*, s. 665; APG 300,29,260, s. 159.

⁷⁷ Czart. 170, s. 351, 366, 437; K. Przyboś, *Posłowie... 1670 roku*, s. 666.

⁷⁸ MK 209, k. 694 (Rajecki występuje tu mylnie jako podczaszy oszmiański); VL, V, s. 149.

⁷⁹ VL, V, s. 64–65, 82; MK 209, k. 694; Czart. 1666, s. 406; A. Rachuba, *Rajecki (Dunin Rajecki) Teofil*, PSB, t. XXX (1987), s. 475.

⁸⁰ AWAK, t. IV, s. 152; MK 209, k. 694v.

⁸¹ VL, V, s. 65; MK 209, k. 694; Ossol. 247, k. 281; Czart. 170, s. 352; A. Rachuba, *Rudomina Dusiacki Piotr*, PSB, t. XXXII (1989–1991), s. 680.

⁸² APK Archiwum Sanguszków, Teki Rzymskie LVI, nr 42.

⁸³ VL, V, s. 65; S. Ochmann-Staniszeńska, Z. Staniszeński, dz. cyt., s. 394; K. Przyboś, *Posłowie... 1670 roku*, s. 666; A. Rachuba, *Sapieha Benedykt Paweł*, PSB, t. XXXIV (1992–1993), s. 583.

⁸⁴ Ossol. 247, k. 268v; A. Rachuba, *Sapieha Franciszek Stefan*, PSB, t. XXXIV (1992–1993), s. 603; S. Ochmann-Staniszeńska, Z. Staniszeński, dz. cyt., s. 394.

⁸⁵ AWAK, t. IV, s. 152 (Sapieha występuje tu mylnie jako starosta prażski); VL, V, s. 65, 82.

69. **Śluszką Józef Bogusław**, starosta rzeczycki i łowczy litewski, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu oszmiańskiego, jak na sejmie 1672 (II). W trakcie zjazdu warszawskiego otrzymał urząd łowczego litewskiego⁸⁶.
70. **Sokoliński Drucki Michał Leon**, pisarz wielki litewski, powiat wileński⁸⁷.
71. **Stankiewicz Michał Eustachy**, ciwun ejragolski, księstwo żmudzkie⁸⁸.
72. **Szczęsnowicz Malcher**, skarbnik żmudzki, księstwo żmudzkie⁸⁹.
73. **Szemet (Szemiot) Jan**, poseł jednego z sejmików województwa witebskiego, przypuszczalnie powiatu orszańskiego⁹⁰.
74. **Szukszta Jan Stanisław**, podsędek kowieński, poseł jednego z sejmików województwa trockiego, prawdopodobnie powiatu kowieńskiego, jak na sejmach 1661, 1662, 1666 (II), 1667, 1668 (I), 1668 (II), 1670 (II), 1672 (II), 1674 (konwokacja) i 1674 (elekcja)⁹¹.
75. **Szumski [Michał Rafał]**, powiat wileński. Na początku instrukcji Szumski jest wprowadzie wymieniony tylko z nazwiska, ale jego imiona występują w podpisach pod uchwałami instrukcji⁹².
76. **Szuyski (Szujski) Konstanty Jan**, pisarz ziemski brzesko-litewski, przypuszczalnie powiat piński, gdyż wcześniej i później posłował z powiatu brzesko-litewskiego (sejmy 1662, 1667, 1669 (koronacja), 1674 (konwokacja) i 1676⁹³.
77. **Świdorski Paweł Michał**, stolnik nowogródzki, powiat nowogródzki⁹⁴.
78. **Tupalski Rafał**, pisarz grodzki oszmiański, poseł jednego z sejmików województwa wileńskiego, prawdopodobnie powiatu oszmiańskiego, jak na elekcji 1674⁹⁵.

⁸⁶ MK 209, k. 694; *Konfederacja litewska...*, s. 135; A. Rachuba, *Śluszką Józef Bogusław*, PSB, t. XXXIX (1999–2000), s. 144–145.

⁸⁷ BN BOZ 1188, s. 347, 352; MK 209, k. 694; VL, V, s. 65, 82; *Diariusz seymu...*, s. 39; A. Rachuba, *Sokoliński Michał Leon*, PSB, t. XL (2000–2001), s. 47.

⁸⁸ Czart. 1666, s. 398 (Stankiewicz wymieniony jest jako „ciwun mniejszych Dyrwian”).

⁸⁹ MK 209, k. 694 (nazwisko Szczęsnowicza zostało tu przekręcone na Szczernowicz); Ponadto VL, V, s. 152.

⁹⁰ MK 209, k. 694v.

⁹¹ VL, V, s. 65, 82, 130, 151; MK 209, k. 694 (Szukszta występuje tu mylnie jako marszałek kowieński); Czart. 170, s. 322; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 396; K. Przyboś, *Posłowie... 1670 roku*, s. 665; *Konfederacja litewska...*, s. 136; APG 300,29,260, s. 171.

⁹² BN BOZ 1188, s. 347, 352.

⁹³ VL, V, s. 65, 132; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 396; K. Przyboś, *Posłowie... 1669 roku*, s. 430; K. Matwijowski, dz. cyt., s. 247.

⁹⁴ Czart. 1666, s. 368; Czart. 170, s. 360; *Diariusz seymu...*, s. 39; Ponadto *Konfederacja litewska...*, s. 137.

⁹⁵ MK 209, k. 694; VL, V, s. 149.

79. **Tyszkiewicz Jerzy**, starosta abelski i wojski wileński, powiat wiłkomierski⁹⁶.
80. **Tyszkiewicz Ostafian Aleksander**, podkomorzy brzesko-litewski, powiat brzesko-litewski⁹⁷.
81. **Ukowski (Okolski) Jan Władysław**, stolnik trocki, powiat trocki⁹⁸.
82. **Uniechowski Bogusław**, powiat nowogródzki⁹⁹.
83. **Wawrzecki Jarosław**, przypuszczalnie powiat brasławski, jak na elekcji 1674¹⁰⁰.
84. **Węclawski (Węslawski) Samuel**, dworzanin królewski, poseł jednego z sejmików województwa trockiego, prawdopodobnie powiatu upickiego, jak na sejmie 1674 (konwokacja) i elekcji Jana III¹⁰¹.
85. **Wisłouch Ludwik Karol**, pisarz ziemski orszański, poseł jednego z sejmików województwa witebskiego, prawdopodobnie powiatu orszańskiego, jak na elekcji 1674¹⁰².
86. **Wolski [Samuel z Rusinowa]**, powiat wileński. W instrukcji tego sejmiku został wymieniony tylko z nazwiska, ale chodzi tu zapewne o Samuela Wolskiego, który został posłem z tegoż powiatu wileńskiego na elekcję 1674 roku¹⁰³.
87. **Wołodkiewicz (Wołodkowicz) Marcin Kazimierz**, horodniczy i podstarości miński, powiat miński¹⁰⁴.
88. **Woyna [Samuel, wojski witebski]**, powiat witebski. Chrapowicki wymienia go tylko z nazwiska, ale chodzi tu zapewne o Samuela Woynę, który był wtedy posłem witebskim, sejmy 1664/65, 1674 (konwokacja) i 1674 (elekcja)¹⁰⁵.
89. **Zakrzewski Mateusz Jan**, sędzia ziemski wileński i dworzanin królewski, powiat wileński¹⁰⁶.

⁹⁶ Czart. 170, s. 441; Jagiel. akc. 23/57, k. 164; MK 209, k. 694 (jako starosta obelski); BUW 2012, k. 149v; *Diariusz seymu...*, s. 66.

⁹⁷ AWAK, t. IV, s. 152.

⁹⁸ Czart. 1666, s. 370; VL, V, s. 82; MK 209, k. 694.

⁹⁹ Czart. 1666, s. 368; VL, V, s. 65, 82; AGAD AR, dz. V, 16779, s. 1–4.

¹⁰⁰ VL, V, s. 82, 150 (w sufragiach Jana III występuje jako Wawrzecki Jarosz).

¹⁰¹ MK 209, k. 694; VL, V, s. 130, 151.

¹⁰² MK 209, k. 694v; Czart. 170, s. 417; VL, V, s. 157 (nazwisko przekreślone na Wysłowski). Ponadto *Elektorowie królów...*, s. 252.

¹⁰³ BN BOZ 1188, s. 347; APG 300,29,260, s. 185.

¹⁰⁴ Ossol. 247, k. 313v; Czart. 171, s. 235; VL, V, s. 82; MK 209, k. 695 (Wołodkiewicz występuje tu mylnie jako pisarz miński, zamiast podstarości miński); Czart. 170, s. 350–351, 417; Czart. 1666, s. 428.

¹⁰⁵ MNK 169, t. 3, s. 139; S. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 398; VL, V, s. 131, 157; Ponadto *Elektorowie królów...*, s. 259.

¹⁰⁶ BN BOZ 1188, s. 347, 352.

90. **Zenowicz (Zienowicz) [Despot Janusz, starościc opeski]**, sejmik trudny do określenia. W diariuszu sejmowym poseł ten wymieniony jest tylko z nazwiska, ale wymienia go również jako swojego informatora z Warszawy Jan Antoni Chrapowicki, który przebywał w tym czasie w Łowiczu. Zatem jest to Janusz Despot Zenowicz, zięć Chrapowickiego, którego tenże wymienia często jako swojego zaufanego w diariuszu z lat 1668–1672. Przypuszczalnie Zenowicz reprezentował powiat lidzki, gdyż w sierpniu 1672 r. informował Chrapowickiego o przebiegu tegoż sejmiku¹⁰⁷.

Funkcje poselskie pełnili też prawdopodobnie:

- [91]. Judycki Jerzy Konstanty, starosta jaswoński, przypuszczalnie księstwo żmudzkie (jak na elekcji 1674 r.). Maskiewicz w swoim pamiętniku zaznaczył, że był u „starosty jaswońskiego Judyckiego młodego”, czyli syna Aleksandra Judyckiego, będącego wówczas kasztelanem mińskim¹⁰⁸.
- [92]. Kuncewicz (Kunczewicz) Kazimierz, podsędek lidzki. W sufragiach Jana III podpisał się on „cum protestatione przeciwko indygenatom, i nobilitacyjom, które irrepserunt w konstytucyją anni 1673”. Świadczy to o tym, że brał on najprawdopodobniej udział w tych obradach, przypuszczalnie reprezentował powiat lidzki, jak na sejmach 1666 (II) i 1667 (z powiatem tym podpisał także elekcję Sobieskiego)¹⁰⁹.
- [93]. Żeligowski Kazimierz, cześnik mozyrski, byłby to przypuszczalnie powiat mozyrski (jak na elekcji 1674). Żeligowskiego wymienia w swoim diariuszu Maskiewicz, chociaż nie zaznacza, że był on posłem¹¹⁰.

DEPUTIES OF THE GRAND DUCHY OF LITHUANIA TO THE WARSAW CONVENTION AND PACIFICATION SEYM IN 1673

Summary. The paper presents the parliamentary deputies of the Grand Duchy of Lithuania who took part in the Warsaw convention and pacification Sejm of 1673. In the latter half of the 17th century 50 Lithuanian deputies were usually elected for the Sejm, but in the parliamentary debates under discussion one hundred of them participated. Eventually, the author managed to establish the names of as many as 90 of the Lithuanian parliamentarians. In most cases, the local Diet represented by those represented was given. In the remaining cases, the probable place, i.e. county or voivodship, was given, where the deputies were elected to the Warsaw convention and pacification Sejm.

Key words: Lithuania, deputies, local Diet, convocation, Sejm

¹⁰⁷ Ossol. 247, k. 281; MNK 169, t. 3, s. 158; J. A. Chrapowicki, *Diariusz*, cz. II: lata 1665–1669, Oprac. A. Rachuba i T. Wasilewski, Warszawa 1988, s. 466–467, 469, 475–478, 481, 508, 523, 529–532; *Dyaryusz wojewody...*, s. 183, 185, 204, 224, 235, 238–239, 251, 304.

¹⁰⁸ B. Jagiel. akc. 23/57, k. 137v; Czart. 170, s. 383 (Judycki występuje tu jako starosta janowski, zamiast jaswoński); VL, V, s. 152; T. Wasilewski, *Judycki Aleksander*, PSB, t. XI (1964–1965), s. 309.

¹⁰⁹ VL, V, s. 149; Z. Ochmann-Staniszevska, Z. Staniszevski, dz. cyt., s. 388; Elekcję Michała Korybuta podpisał z województwem wileńskim. *Elektorowie królów...*, s. 112.

¹¹⁰ Czart. 170, s. 319, 328; VL, V, s. 163.